

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Затверджую:
Ректор академії, професор
_____ В.І. Аранчій
«12» березня 2018 р.

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО
ВИПРОБУВАННЯ**

для перехресного вступу за спеціальністю 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти
«Магістр» на 2018 рік

ПОЛТАВА – 2018

Програму підготували викладачі факультету обліку та фінансів:

Дорогань-Писаренко Л. О.	декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент; професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень
Дорошенко А. П.	к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень
Песцова-Світалка О. С.	к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень
Мисник Т. Г.	к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, голова науково-методичної ради спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» «22» лютого 2018 р. (протокол № 7).

Голова науково-методичної ради
к.е.н., доцент

_____ Т. Г. Мисник

ВСТУП

Для продовження навчання за ступенем «Магістр» спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» особи, що вступають на умовах перехресного вступу складають додатковий фаховий іспит з фундаментальних економічних дисциплін:

- політекономія;
- мікроекономіка;
- макроекономіка.

При складанні додаткових вступних випробувань при перехресному вступі вступники повинні відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування показати високий рівень фундаментальної економічної підготовки.

Бакалавр з фінансів, банківської справи та страхування повинен володіти вміннями у межах виконання типових завдань діяльності:

1. Ураховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності:

- прогнозувати оптимальні витрати на виробництві та максимальні прибутки за короткотерміновий та довготерміновий періоди;
- визначати ціну та обсяг виробництва в умовах конкуренції;
- на підставі моделей поведінки споживача прогнозувати максимізацію загальної корисності та платоспроможності домашнього господарства за фактичних бюджетних обмежень;
- на основі аналізу наявних споживчих благ, використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати потреби суспільства;
- на основі аналізу наявних економічних та природних ресурсів, застосовуючи моделі альтернативних витрат, за допомогою зіставлення та порівняння визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів;
- за результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Додаткове фахове випробування передбачає виконання тестових завдань, які об'єктивно визначають рівень загальноєкономічної підготовки вступника.

Системна перевірка знань з загальноєкономічних дисциплін, які вивчаються на рівні бакалавра, охоплює перелік тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями.

Тестові завдання закритої форми складаються з двох компонентів:

- а) запитальної (змістовної) частини;
- б) 4 відповіді.

Оцінювання здійснюється за шкалою від 50 до 100 балів (табл. 1).

Таблиця 1

Відповідність балів вступних фахових випробувань шкалі 50-100

За 4-х бальною шкалою	За шкалою 50-100	За 4-х бальною шкалою	За шкалою 50-100
2,00-2,06	51	3,51-3,56	76
2,07-2,12	52	3,57-3,62	77
2,13-2,18	53	3,63-3,68	78
2,19-2,24	54	3,69-3,74	79
2,25-2,30	55	3,75-3,80	80
2,31-2,36	56	3,81-3,86	81
2,37-2,42	57	3,87-3,92	82
2,43-2,48	58	3,93-3,98	83
2,49-2,54	59	3,99-4,04	84
2,55-2,60	60	4,05-4,10	85
2,61-2,66	61	4,11-4,16	86
2,67-2,72	62	4,17-4,22	87
2,73-2,78	63	4,23-4,28	88
2,79-2,84	64	4,29-4,34	89
2,85-2,90	65	4,35-4,40	90
2,91-2,96	66	4,41-4,46	91
2,97-3,02	67	4,47-4,52	92
3,03-3,08	68	4,53-4,58	93
3,09-3,14	69	4,59-4,64	94
3,15-3,20	70	4,65-4,70	95
3,21-3,26	71	4,71-4,76	96
3,27-3,32	72	4,77-4,82	97
3,33-3,38	73	4,83-4,88	98
3,39-3,44	74	4,89-4,94	99
3,45-3,50	75	4,95-5,00	100

Для кожного вступника передбачається 50 тестових завдань. По кожному завданню передбачено 4 варіанти відповіді, з яких слід обрати вірну. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, які вступник може набрати за виконання тестових завдань становить 100 балів.

Додаткове вступне випробування оцінюється як:

- «зараховано» – якщо вступник набрав 68 і більше балів;
- «не зараховано» – якщо вступник набрав менше 68 балів.

Тривалість фахового вступного випробування – 1 година.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ДОДАТКОВОГО ВИПРОБУВАННЯ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДИСЦИПЛІНА «ПОЛІТЕКОНОМІЯ»

Тема 1. Предмет і методполітичної економії

Виникнення та етапи розвитку політичної економії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет політичної економії. Тлумачення предмета політичної економії різними школами. Економічна теорія і політична економія: проблеми взаємозв'язку. Закони, принципи і категорії політичної економії. Система економічних законів. Позитивна і нормативна політична економія. Метод політичної економії. Загальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції політичної економії. Політична економія і економічна політика. Місце політичної економії в системі економічних наук.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг.

Продукт і характер праці

Сутність і структура суспільного виробництва та його виробничі можливості. Межа виробничих можливостей. Економічні ресурси і фактори матеріального виробництва. Продукт і характер праці. Новітні тенденції та зміни характеру праці в сучасних умовах. Ефективність суспільного виробництва, та її економічні та соціальні показники.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Об'єктивна і суб'єктивна корисність продукту. Закон спадної граничної корисності продукту. Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів.

Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку

Соціально-економічний устрій суспільства: формацийний і загально цивілізаційний підходи до типізації суспільства. Економічна система: її сутність та структурні елементи. Типи та еволюція економічних систем. Продуктивні сили суспільства як матеріальна основа економічної системи. Критерії розвитку продуктивних сил. Економічні відносини та їх суб'єкти. Структура економічних відносин. Соціально-економічні відносини - відносини власності. Власність, її сутність, форми і місце в економічній системі, як економічна категорія. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини.

Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші

Натуральна (традиційна) форма організації виробництва. Сутність і риси

натурального господарства та його історичні межі. Товарна форма організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його сутність, ознаки і роль у розвитку суспільства. Суб'єкти і об'єкти товарних відносин. Товарна форма продукту. Товар та його властивості. Суперечності товару. Вартість і ціна: альтернативні теорії, проста і розвинена товарного виробництва. Спільні риси та відмінності. Функціонування товарного господарства та його закони. Виникнення і розвиток грошових відносин. Сутність грошей. Функції грошей. Альтернативні теорії грошей. Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Сталість грошового обігу. Грошові реформи, гроші, ціна та інфляція. Еволюція грошей. Сучасна грошова система.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата

Первісне нагромадження капіталу. Особливості нагромадження капіталу в Україні. Теорії капіталу, його сутність і сучасне трактування. Капітал, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма. Робоча сила як людський фактор в структурі капіталу.

Кругообіг капіталу і його стадії. Оборот капіталу. Основний і оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація як основне із джерел відтворення основного капіталу. Наймана праця. Винагорода за працю. Вартість робочої сили, дискусійні аспекти. Заробітна плата: сутність, форми і системи. Сімейні доходи та соціальний захист населення.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток

Витрати виробництва як передумова виробництва. Сутність та економічне зростання витрат виробництва. Теорії витрат виробництва. Суспільні витрати виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати та їх структура. Валові, середні та граничні витрати. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Альтернативні підходи. Прибуток як економічна категорія. Теорії прибутку. Норми прибутку і чинники, що на нього впливають.

Тема 8. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення

Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва і його суб'єкти. Об'єктивні передумови становлення, структура, види і функції ринку. Сутність, витоки і організаційні форми монополістичних структур.

Конкуренція: сутність, основні види і її наслідки. Взаємодія попиту і пропозиції та їх еластичність. Ринкова рівновага. Моделі ринку і економічної політики. Американська і японська моделі ринку та сутність моделей в нових індустріальних країнах. Інфраструктура ринку та її складові елементи. Економічна роль та сутність фондової, товарної, валютної бірж, спеціалізованих фірм, їх посередників і агентів в умовах ринкових відносин.

Тема 9. Домогосподарства в системі економічних відносин

Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Домогосподарства як постачальники ресурсів. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження. Витрати на споживання. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.

Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток

Підприємство, фірма як суб'єкт і основна мікроекономічна ланка ринкової економіки. Сутність, цілі і функції підприємства (фірми) в перехідній економіці. Форми і види підприємств. Економічна результативність діяльності підприємства, його продукція, валовий дохід і прибуток. Підприємництво, його сутність, концепції визначення та форми в світовій ринковій економіці. Функції підприємництва. Підприємницький дохід. Планування підприємницької діяльності. Менеджмент: суть, функції і його сучасні моделі. Маркетинг в системі ринкових відносин.

Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку. Процент і рента

Соціально-економічний зміст і специфіка аграрних відносин та новітні тенденції їх розвитку в сучасних умовах. Рентні відносини в умовах становлення ринкових відносин. Сутність земельної ренти, її види та механізм формування та стягування. Ринок земельних ресурсів, ціна землі. Агропромисловий комплекс, його структура та сучасні проблеми розвитку. Форми власності на землю і господарювання (підприємницької діяльності) в системі АПК.

Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми

Сутність, види, умови та пропорції суспільного відтворення Система макроекономічних показників національної економіки. Національний дохід, його розподіл, перерозподіл і використання Національне багатство: сутність, структура і проблеми розвитку. Сукупний суспільний продукт, його функціональні форми, реалізація і проблеми збалансованості Система національних рахунків. Національний дохід, його основні форми і фактори зростання. Відтворення національного багатства і його структурних елементів в Україні.

Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та її регулювання державою

Економічне зростання, його сутність, типи і фактори. Циклічність економічного розвитку, зайнятості населення та їх особливості в сучасних умовах. Роль держави в системі макроекономічного регулювання. Основні моделі і чинники економічного зростання. Характеристики економічних циклів та їх специфіка у сучасних умовах. Теорія «довгих хвиль». Економічні функції

держави в системі ринкових відносин.

Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення.

Держава та її економічні функції

Сутність, функції і структура господарського механізму. Фінансова система як структурний елемент господарського механізму. Економічна роль, сутність, функції та місце фінансів у ринкових умовах. Державний бюджет, бюджетний дефіцит і державний борг в системі господарського механізму. Кредитна система, її необхідність і принципи функціонування. Економічні роль банків як елементу інфраструктури ринку. Банки і банківська система України. Сутність, функції, принципи організації і форми кредиту. Теорія оподаткування та її роль як інструменту регулювання ринкових відносин. Економічні функції держави. Захист конкуренції та антимонопольна політика. Розподіл ресурсів і суспільні блага. Перерозподіл ресурсів. Забезпечення правової бази. Роль держави в кругообігу продукту, ресурсів і доходу. Трансформація економічних функцій держави в Україні.

Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік

Економічна система капіталізму вільної конкуренції: сутність, основні ознаки та об'єктивні основи та шляхи виникнення і розвитку капіталістичної системи. Роль ринку в регулюванні економіки капіталізму. Економічна система монополістичного капіталізму. Концентрація і централізація виробництва та капіталу. Виникнення монополій та їх форми. Фінансово-монополістичний капітал і його сутність. Фінансово-монополістичні групи. Фінансова олігархія. Державно-монополістична стадія еволюції капіталістичної економічної системи. Сутність і ознаки змішаної економічної системи. Приватний, акціонерний і державний сектори економіки. Сучасні методи державного регулювання змішаної економіки. Соціально-економічний прогрес та історичні перспективи економічної системи змішаного капіталізму. Розподіл державою національного доходу і ресурсів. Межі державного втручання в регулювання економічного відтворення. Профспілки і ринок праці. Колективні договори між підприємцями і трудовими колективами. Монополії та олігополії в умовах регульованого капіталізму. Революція в управлінні і відносинах власності. Соціальне партнерство. Теорія і практика економічної системи соціалізму. Механізм функціонування соціалістичної адміністративно-командної економіки: директивне планування і централізоване управління. Державна власність та її межі. Суперечності одержавленої економічної системи та їх загострення в соціалістичних країнах у середині 80-х років XX ст. Зміст, основні риси, типи та об'єктивні чинники перехідної економіки. Локальні та глобальні перехідні процеси. Особливості економічних відносин і різноманітність форм еволюції країн, що розвиваються. Економічний устрій в умовах переходу до соціально орієнтованої економічної системи. Формування інституційних та економічних умов переходу до нової системи господарювання.

Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин

Світове господарство: його сутність та структура. Розвинуті країни ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Транснаціональні корпорації та їх роль. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Європейське економічне співтовариство і його місце у світовій економіці. Світогосподарські зв'язки та їх форми. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародні товарні ринки. Протекціонізм і вільна торгівля. Митні і не митні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Сутність і форми міжнародного руху капіталів, його масштаби, динаміка та географія. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити. Міжнародні валютно-фінансові відносини та організації. Платіжний баланс та його регулювання. Міжнародна міграція робочої сили. Інші форми міжнародних економічних відносин. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України

Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація глобальних проблем. Роззброєння та його роль у вирішенні глобальних проблем. Екологічна криза та форми її прояву. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Проблеми економічної відсталості окремих країн. Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

Рекомендована література

1. Мочерний С.В. Політична економія: [Навчальний посібник] / Мочерний С.В., Устинко О. А., Фомішин С. В. / Херсон, «Дніпро», 2002. - 210 с.
2. Основи економічної теорії / [За редакцією А. А Чухна] –К.: Вища школа, 1994. – 255 с.
3. Основи економічної теорії. [Підручник]. / [За редакцією А. А Чухна.] К.: Вища школа, 2001. – 175 с.
4. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: [Підручник] / [За ред. Г. Н. Клименко.] – К.: «Знання – Прес», 2004. – 298 с.
5. Політекономія: [Підручник.] / [За ред. Ю.В. Ніколенка]. – К.: –ЦУЛ, 2003. – 365 с.
6. Політична економія: [Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. Дисципліни] / [За ред. К. Т. Кривенка]. К.: КНЕУ, 2003. – 358 с.
7. Туган - Барановський М.І. [Політична економія.] – К.: Наукова думка, 1994. – 147 с.

8. Федоренко В. Г. Основи економічної теорії. [Підручник] / [Федоренко В. Г., Ніколенко Ю. М., Діденко О. М. та ін.] – К.: Алерта. – 2005. – 258 с.
9. Алімов О.М. Розвиток фінансової системи – перспективний напрям модернізації економіки / О.М.Алімов // Економіка України. – 2013. – №1, С. 91-92.
10. Амосов О.Ю. Капіталізація як засіб модернізації успільства / О.Ю. Амосов, Н.Л. Гавкалова // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 1. – С. 43-50.
11. Антофій Н.М. Виробництво і зайнятість у забезпеченні економічного простору людського розвитку / Н.М. Антофій, В.М.Фомишина // Держава та регіони. – 2012. – № 3. – С. 11-15. Серія: Економіка та підприємництво.
12. Архангельський Ю.С. Необхідність державного планування економіки обґрунтовано економіко-математичною теорією / Ю.С. Архангельський // Економіка України. – 2013. – №1, – С.82-90.
13. Бажан І. Економічна сутність та функції інтелектуального капіталу / І. Бажан // Україна: Аспекти праці. – 2012. – № 2. – С. 30-35.
14. Бандура О. Взаємозв'язок між економічними та фінансовими циклами / Олександр Бандура // Економіст. – 2012. – № 1. – С. 13-15.
15. Башнянин Г.І. Методологічні проблеми розвитку економічної науки: як економічну теорію перетворити на надточну наук [Текст] / Г.І.Башнянин // Економічна теорія. – 2012. – № 3. – С. 15-26.
16. Безкровна Г. Людський капітал: економічна сутність і концептуальні знання / Г.Безкровна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – № 3. – С. 170-174.
17. Бендасюк О.О. Людський капітал як осовний фактор економічного розвитку / О. Бендасюк // Держава та регіони. – 2011. – № 2. – С. 10-15. Серія: Економіка та підприємництво.
18. Беседін В. Роль держави в ринковій економіці / В.Беседін // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – № 2. – С. 3-10.
19. Білик О. Основні напрями збереження і розвитку національного людського капіталу за рахунок активізації людської мотивації / О. Білик // Україна: аспекти праці. – 2009. – № 1. – С. 43-46.
20. Бобух І. Соціальний потенціал як новітня складова національного багатства / Ірина Бобух // Економіст. – 2011. – № 4. – С. 68-74.
21. Бондаренко В.М. Перехід до безкризового розвитку – міф чи реальність? / В.М. Бондаренко // Економічне прогнозування. – 2012. – № 3. – С. 7-22.
22. Бутко М.П. Теоретичні засади кризових явищ в економіці / М. Бутко // Економіка та держава. – 2011. – № 4. – С. 4-7.
23. Варецька О. Ринок праці: можливості та виклики / О. Варецька // Україна: аспекти праці. – 2009. – № 1. – С. 48-50.
24. Ватульов А. Фінансові інструменти регулювання соціально-економічного розвитку / Андрій Ватульов // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2012. – № 5. – С. 76-88.

25. Венгер В. Соціально-економічна роль держави в сучасній економіці / Віталій Венгер // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2011. – № 4. – С. 23-30.
26. Вірченко А.А. Канали фіскальної трансформації в контексті забезпечення макроекономічної стабільності / А.А. Вірченко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 7. – С. 29-32.
27. Власенко Л.А. Економічна суть і поняття витрати / Л.А. Власенко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – № 1. – С. 60-65.
28. Гальчинський А.С. Начала нової парадигми політичної економії: постановка проблеми / А. Гальчинський // Економічна теорія. – 2012. – № 2. – С. 5-16.
29. Гвоздецький В.Д. Корупція і відродження стану суспільного організму / В.Д. Гвоздецький // Зовнішня торгівля. Фінанси. Право. – 2011. – № 3-4. – С. 124-132.
30. Геєць В. Про єдність і суперечності у розвитку суспільства, держави та економіки / В.Геєць // Економіка України. – 2012. – № 10. – С. 4-23, № 11. – С. 4-22.

ДИСЦИПЛІНА «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору. Модель і крива виробничих можливостей, їх основні функції в економічному аналізі.

Предмет, концептуальні основи та методологія мікроекономіки. Мікросистема, мета, роль і особливості функціонування мікросистем у ринковій економіці. Предмет курсу. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Індивід. Домогосподарство. Підприємства (фірми). Держава.

Методологія мікроекономічного аналізу. Загальноекономічні та специфічні методи мікроекономіки.

Тема 2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача

Поняття потреби, види потреб. Економічні блага, їх класифікація. Поняття корисності, її особливості та спосіб досягнення. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем.

Процес споживання та динаміка зміни сукупної і граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення.

Поняття рівноваги споживача. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Еквімаржинальний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача

Система переваг споживача та її основні елементи. Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Карта байдужості.

Гранична норма заміщення благ: суть і методика обчислення. Наслідок динаміки норми у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ.

Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна лінія: рівняння і графічна побудова. Вплив зміни доходу споживача на положення бюджетної лінії та на процес споживання.

Два підходи до оптимізації споживчого вибору, їх гранична інтерпретація. Вирівнювання зважених граничних корисностей і рівновага споживача. Різні випадки досягнення рівноваги: «кутова» і «внутрішня» рівновага.

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

Зміна оптимального стану споживача в результаті зміни його доходу. Графічний аналіз і побудова лінії «дохід – споживання». Нахил лінії як свідчення ставлення споживача до благ. Крива Енгеля. Закони Енгеля.

Зміна вибору споживача в результаті зміни ціни одного з товарів та обох товарів. Побудова лінії «ціна – споживання». Траєкторія зміни споживання внаслідок зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.

Ефект заміщення та ефект доходу. Вплив ефектів за Слуцьким та Хіксом. Рівняння Слуцького. Взаємодія ефектів заміщення та доходу. Напрямок дії ефекту заміщення, напрямку дії ефекту доходу. Одно- та різно-направлений вплив ефектів. Парадокс Гіффена.

Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія

Попит на товари в умовах досконало конкурентного ринку. Ринковий попит як сума індивідуального попиту усіх споживачів певного товару. Зображення попиту. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Цінові та нецінові чинники попиту. Зміна величини (обсягу) попиту: переміщення вздовж функціонально заданої лінії попиту. Зміна попиту в цілому під впливом нецінових чинників, його графічна ілюстрація. Концепція цінової еластичності попиту у визначенні міри чутливості споживача до зміни цін на товари. Методичні підходи до обчислення показника еластичності. Методика обчислення коефіцієнта еластичності попиту за доходом, параметри його значень для «нормальних» та «неякісних» товарів. Суть «перехресної» еластичності попиту, методика обчислення відповідного коефіцієнта.

Суть поняття «пропозиції». Закон пропозиції та його аргументація. Аналітичне, табличне та графічне зображення пропозиції. Цінові та нецінові чинники пропозиції. Різниця понять «зміна пропозиції» та «зміна обсягу пропозиції». Зсув кривої пропозиції під впливом нецінових чинників. Методика обчислення рівня цінової еластичності пропозиції. Фактори, що впливають на

еластичність пропозиції. Поняття ринкової рівноваги, надлишку, дефіциту. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Рівноважна функція ціни. Вплив зміни попиту і пропозиції на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт ринкових відносин, економічна організація, найважливіший різновид мікросистем. Спрощена схема ринково-виробничої системи (вхід, процесор, вихід). Підприємство як закупівельна система, товаровиробник та продавець.

Підприємство як центр прийняття рішень. Мотивація поведінки підприємства. Головні види виборів підприємства. Фактор часу і періоди функціонування підприємства. Поняття оптимального та рівноважного станів підприємства.

Найважливіші параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Фактори виробництва, їх групування та варіації. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукт. Витрати виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до визначення. Альтернативні витрати та їх склад. Поняття: загальний (сукупний, валовий), середній та граничний виторг. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Різні концепції прибутку.

Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Виробнича функція з одним змінним фактором і її графічне зображення. Феномен «згасання» виробничої функції. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Еластичність виробництва: поняття, методика обчислення показників, діапазон змін. Обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива однакового продукту (виробничої байдужості) – ізокванта. Карта ізоквант. Заміщення факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення.

Зміна технології, зміна масштабу у довгостроковому періоді. Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування обсягів ресурсів. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу.

Оптимум виробника та ізоклинна варіація факторів. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Умови комбінації (заміщення) факторів. Лінія однакових витрат – ізокоста. Карта ізокоств. Спільний графік однакового продукту та однакових витрат.

Тема 8. Витрати виробництва

Часткова варіація факторів виробництва і функція витрат. Постійні, змінні, сукупні, середні та граничні витрати. Означення, графічний аналіз особливостей взаємного розташування та закономірностей зміни кожного з видів витрат, точки мінімуму та їх взаємне розташування. Типовий характер зміни витрат у короткому періоді. Закон неминучого зростання граничних

витрат (зниження доходності).

Ізоквантна, пропорційна та ізоклінна варіації факторів виробництва та функція витрат. Криві тривалих витрат (сукупних і середніх) як такі, що огинають криві короткотермінових витрат. Види кривих тривалих середніх витрат.

Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми в процесі вироблення довготермінової стратегії розвитку. Оптимальна виробнича потужність (оптимальні обсяги випуску). Мінімально ефективний розмір виробництва та структура ринку.

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки й умови досконалої конкуренції: відкритість, мобільність ресурсів, прозорість, однорідність товару тощо. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту, середнього, граничного і сукупного доходу підприємства.

Максимізаційно-мінімізаційні цілі підприємства у короткотерміновому періоді. Максимізація прибутку (два підходи). Дослідження умов прибутковості та збитковості фірми: графічний аналіз впливу ринкової ціни на взаємне розміщення кривих сукупних витрат, сукупного доходу та прибутку фірми досконалого конкурента. Пропозиція фірми і галузі.

Умови довгострокової рівноваги. Крива ринкової пропозиції на тривалому інтервалі та її можливі конфігурації (галузі з постійними, зростаючими, спадними витратами та їхні комбінації). Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 10. Монопольний ринок

Поняття одного продавця, ринкової (монопольної) влади у вузькому та широкому розумінні слів. Ознаки «чистої» монополії: один продавець, відсутність замінників товару монополіста тощо. Природні, економічні, адміністративні та правові бар'єри монопольного ринку. Різновиди монополій.

Крива попиту монополіста. Одночасний вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Правило максимізації прибутку. Деякі варіанти стану фірми-монополіста у короткому періоді. Пропозиція монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація. Різновиди дискримінації.

Рівновага фірми-монополіста у довготерміновому періоді. Свідоме створення та підтримування вхідних бар'єрів монополістом. Досягнення та утримання ринкової влади монополістом у тривалому періоді. Діагностування монопольної влади. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків, потреба у державному регулюванні монополії, антимонопольна політика.

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Олігополія, її сутність та основні ознаки. Нечисленність фірм в олігополістичних галузях, високі бар'єри для входження в галузь, загальна взаємозалежність підприємств. Показники концентрації ринку. Основні причини існування олігополії. Різноманітність олігополістичних структур, загальна взаємозалежність і складність аналізу поведінки підприємства на ринку. Поведінка олігополістів: некооперативна й кооперативна. Цінові війни за некооперативної поведінки: межі зниження рівня цін, наслідки для споживачів і товаровиробників.

Олігополістичне ціноутворення. Моделі олігополістичного ціноутворення. Основний зміст нецінової конкуренції. Ефективність олігополії порівняно з іншими ринковими структурами. Економічні наслідки олігополії. Можливості державного регулювання ринку олігополії.

Сутність та основні риси ринку монополістичної конкуренції: ознаки й умови функціонування. Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією. Кількість товаровиробників та диференціація виробів. Умови входження в галузь. Нецінова конкуренція за даної ринкової структури.

Прибутковість та збитковість підприємства у короткотерміновому періоді. Визначення оптимального обсягу продажу та цінова політика підприємства. Умова досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді. Суть і передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки і загрози. Реклама товару. Вплив рекламної діяльності на обсяг продажу і витрати.

Тема 12. Ринок факторів виробництва

Попит на товар та попит на фактори виробництва. Ринки факторів виробництва та їх функції в економіці. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження. Граничний фізичний продукт виробничого ресурсу. Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва. Вплив різновиду структури ринку товару на похідний попит.

Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва. Функція галузевого похідного попиту. Зміна обсягу попиту та попиту в цілому. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва. Монопольний ринок товару та ринок факторів виробництва. Функція монопольного похідного попиту, аналітичне та графічне зображення. Порівняння похідних попиту за монополії та досконалої конкуренції.

Порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактору виробництва. Вартісний граничний продукт та ціна фактора. Основне правило визначення попиту на фактори виробництва. Умова довгострокової рівноваги підприємства з урахуванням похідного попиту.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Суть та особливості використання поняття заробітної плати. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Обґрунтування рішення про наймання. Попит окремого виробника на працю. Формування галузевого та ринкового попиту на

працю. Ринкова пропозиція послуг праці. Диференціація заробітної плати.

Попит монополії на працю і монопольна рівновага. Монопсонічний ринок, його особливості. Прийняття рішення про наймання на монопсонічному ринку праці. Монопольна влада продавців праці. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Двостороння монополія і визначення реального рівня заробітної плати.

Капітал як ресурс тривалого використання, форми капіталу. Рух капіталу і капітальні фонди. Поняття позичкового процента. Вплив ставки позичкового процента на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

Часова перевага як економічна категорія. Гранична норма часової переваги, її графічна інтерпретація. Міжчасове бюджетне обмеження та міжчасова рівновага накопичувача. Ефекти зміни доходу і заміщення в результаті зміни ставки позичкового процента.

Ринкова ставка позичкового процента, однозначність її для позичальників та кредиторів. Вплив зміни ставки на рівноважний обсяг підприємницьких інвестицій. Поняття поточної або дисконтованої вартості, методика її обчислення. Поточна вартість і ринкова ціна основних фондів. Обґрунтування інвестиційних рішень, щодо придбання основних фондів. Ризик в інвестуванні та оцінка надійності вкладень.

Особливості землі як фактора виробництва. Особливості формування пропозиції землі та попиту на землю. Фактори впливу на попит на землю. Рента. Ціна землі як капіталізована рента. Державне регулювання земельних відносин.

Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

Часткова та загальна рівновага. Необхідність визначення ринкової системи як цілого, дослідження взаємодії та взаємозалежності її частин. Аналіз загальної рівноваги. Ефект зворотного зв'язку. Система рівнянь загальної рівноваги за Вальрасом. Закон Вальраса.

Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, що обмінюються. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Розподіл виробничих ресурсів. Діаграма Еджвота. Крива виробничих контрактів. Парето-оптимальний розподіл ресурсів. Рівновага виробника на конкурентному ринку (фактори виробництва). Крива виробничих можливостей та ефективність випуску. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків (при обміні, при використанні вкладень у виробництво, на ринку товарів). Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання. Теорія загальної рівноваги та політика у галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Сучасна економічна теорія про права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Трансформування власності та ринкові процеси.

Інституціональна природа сучасної фірми. Загальні, специфічні, інтерспецифічні ресурси фірми. Контрактна концепція фірми. Трансакційні витрати.

Поняття про зовнішні ефекти. Негативні та позитивні зовнішні ефекти. Суспільні та приватні витрати (вигоди) коригуючи податки та субсидії. Теорема Коуза. Забруднення навколишнього середовища. Роль держави у вирішенні екологічних проблем.

Споживчі властивості суспільних благ. Суспільні блага та ефективність. Неспроможність ринкового механізму регулювати ефективність суспільних благ.

Економічна роль держави у ринковій економіці. Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов. Функції держави.

Рекомендована література

1. Базилінська О.Я. Мікроекономіка: [навч. посіб.] [Електронний ресурс] / О.Я. Базилінська, О.В. Мініна / за ред. Базилінської О.Я. [3-є вид. випр.] – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 351с. – Режим доступу: <http://subject.com.ua/pdf/213.pdf>
2. Горобчик Т.Т. Мікроекономіка: [навч. Посіб.] / Тетяна Тимофіївна Горобчук. – К.: Центр навчальної літератури, 2002. – 236с.
3. Задоя А.О. Мікроекономіка: [навч. посіб.]. – [Електронний ресурс] / Анатолій Олександрович Задоя – К.: Т-во “Знання», КОО, 2000. – 211 с. – (курс лекцій та вправи). – Режим доступу: <http://lekcii.in.ua/>
4. Зянько В. В. Основи мікроекономіки. Навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] [Електронний ресурс] / В.В. Зянько. – [Вид. 2-е, пер. і доп.]. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 344 с. – Режим доступу: http://fk.vntu.edu.ua/images/documents/mikro_zmist.pdf
5. Іванюта В.Ф. Мікроекономіка: [навч. посіб.] / Василь Филимонович Іванюта. – Полтава, 2003. – 243с.
6. Калініченко О.В. Мікроекономіка: практикум [навч. посіб.] / О.В. Калініченко, Л.М. Березіна. – К.: Центр навчальної літератури. – 2008. – 192 с.
7. Калініченко О.В. Мікроекономіка: [навч.-метод. посіб.] / О.В. Калініченко, Л.М. Березіна. – Полтава – 2008. – 472 с.
8. Косік А.Ф. Мікроекономіка: [навч. посіб.]. – [Електронний ресурс] / А.Ф.Косік, Г.Е Гронтковська. – Рівне: УДУВГП, 2004. – 400 с. – Режим доступу: <http://old.nuwm.rv.ua/library/text/060.pdf>
9. Мікроекономіка і макроекономіка: підруч. для студ. екон. спец. закл. освіти / [С. Будаговська, О. Кілієвич, І.Луніна та ін.]; за ред. С. Будаговської. – К.: Основи, 1998. – 517 с.

10. Мікроекономіка: [навч. посіб.] / В.Ф. Іванюта, С.М. Іванюта, В.В. Писаренко; За заг. ред. В.М. Рабштини. – Полтава, 2003. – 243 с.
11. Мікроекономіка: практикум [навч. посіб.] / За ред. /В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2010. – 491 с.
12. Наливайко А. П. Мікроекономіка: Навч.-метод. посіб. [для самост. вивч. дисц.] / А. П. Наливайко, Н. М. Євдокимова, Н. В., Задорожна Н.В. / За заг. ред. А. П. Наливайка. –К.: КНЕУ, 1999. - 208 с.
13. Піндайк Р. Мікроекономіка: [навчальний посібник] / Р. Піндайк– К.:Основи, 1998. – 645с.
14. Самюельсон П. Мікроекономіка: [підруч.] / П. Самюельсон – К.: Основи, 1998. – 673 с.
15. Ястремський О.І. Основи мікроекономіки: [підруч. для вищ. навч. закл.] / О.І. Ястремський, О.І. Грищенко. – К.: Вища школа, 1998. – 714 с.

ДИСЦИПЛІНА «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономіка як наука

Макроекономіка: сутність, види, цінність. Суб'єкти макроекономіки та їх роль в кругообігу Економічна система як об'єкт макроекономіки: головні ознаки. історичні типи (ринкова, неринкова економіка), види, особливі риси окремих економічних систем, моделі.. Причинно-наслідковий механізм функціонування та розвитку національної економіки як предмет макроекономіки. Функції макроекономіки. Методологія макроекономіки. Макроекономічна політика: мета, властивості , види, форми та періоди реалізації, умови та засоби здійснення.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональна одиниця, сектори, економічні операції, рахунки.

Основні макроекономічні показники та їх особливості. Методи обчислення ВВП: виробничий метод (за доданою вартістю), розподільний (за доходами) метод, метод кінцевого використання (за витратами). Аналітична формула. Види ВВП(номінальний і реальний). Базовий і поточний періоди, фактичні (поточні) та порівнянні (постійні) ціни. Індекс цін, індекс споживчих цін, індекс цін ВВП (дефлятор ВВП). Відмінність між індексом споживчих цін і дефлятором ВВП. Відмінності ВВП від ВНП.

Тема 3. Товарний ринок

Сукупний попит: сутність, відмінність від ринкового попиту. Цінові чинники сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект чистого експорту. Нецінові фактори впливу. Крива сукупного попиту.

Сукупна пропозиція: сутність, цінові та нецінові фактори впливу. Крива сукупної пропозиції та її відрізки. Графічна модель довгострокової

сукупної пропозиції. Основна модель короткострокової сукупної пропозиції. Функція короткострокової сукупної пропозиції та нецінові чинники: ресурсові ціни, продуктивність ресурсів, субсидії підприємствам і податки на підприємства.

Модель AD – AS – як базова модель економічної рівноваги. Короткострокова і довгострокова рівновага. Ефект храповика.

Тема 4. Ринок праці

Зайнятість: сутність та моделі державної політики: форми, фактори впливу, види. Населення як джерело робочої сили. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі.

Безробіття та його основні типи: фрикційне, структурне, циклічне, природне та види. Втрати від безробіття. Закон Оукена. Визначення впливу безробіття на динаміку ВВП.

Механізм ринку праці. Теорії ринку праці (неокласична та кейнсіанська) та їх графічні інтерпретації.

Тема 5. Грошовий ринок

Гроші та грошові системи. Грошова база та її компоненти: готівка і банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви.

Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей.

Попит на гроші. Теоретичні моделі. Швидкість обігу грошей.

Механізм грошового ринку. Рівняння рівноваги на грошовому ринку. Роль процентної ставки у врівноваженні грошового ринку.. Мотиваційна роль реальної процентної ставки.

Тема 6. Інфляційний механізм

Сутність, причини та види інфляції залежно від різних критеріїв. Вимірювання інфляції. Теорії пояснення інфляції (монетаристська, кейнсіанська). Причини та наслідки інфляції. Інфляція і безробіття. Сучасна крива Філіпса та її відмінність від раннього варіанту.

Антиінфляційна політика :визначення, види, методи боротьби. Стратегія таргетування інфляції :мета, передумови, теоретичне підґрунтя.

Тема 7. Споживання домогосподарств

Доходи домогосподарств як джерело споживання. Особистий дохід у приватній закритій економіці та його складові. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням. Економічна нерівність та способи її оцінювання: крива Лоренца, децильний коефіцієнт, коефіцієнт Джині. Бідність як проблема нерівності доходів.

Заощадження та споживання домогосподарств. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Середня схильність до споживання та

заощаджень. Чинники, що впливають на споживання та заощадження.

Концепції споживчого попиту. Теорія Фішера про міжчасовий вибір споживача. Основний психологічний закон Д.М.Кейнса. Гіпотеза життєвого циклу Модільяні. Гіпотеза постійного доходу М.Фрідмена. «Загадка С.Кузнеца».

Тема 8. Приватні інвестиції

Інвестиції: їх сутність, види та роль в національній економіці. Проста інвестиційна функція. Графічна інтерпретація простої інвестиційної функції. Процентна ставка і прибутковість інвестиційних проектів. Моделі акселератора та мультиплікатора.

Заощадження та інвестиції. Заощадження як джерело і фінансове обмеження інвестицій. Залежність заощаджень від доходу. Інвестиційна привабливість економіки країни.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «витрати–випуск». Фактичні та заплановані витрати. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення–ін'єкції». Модель «заощадження–інвестиції». Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат в умовах неповної зайнятості. Інфляційний розрив як наслідок надлишку автономних витрат в умовах повної зайнятості.

Тема 10. Економічна динаміка

Сутність економічного зростання, типи та показники. Основні положення кейнсіанської теорії економічного зростання. Основні положення неокласичної теорії економічного зростання. Основні передумови моделі Солоу. Вплив нагромадження капіталу технічного прогресу населення на капіталоозброєність. Золоте правило нагромадження капіталу. Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Рівняння, що описує економічного зростання з урахуванням усіх факторів.

Економічні цикли. Сутність та структура економічного циклу. Характеристика фаз економічного циклу. Основні теорії економічного циклу.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль держави в економічному кругообігу. Державний борг та дефіцит.

Фіскальна політика. Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Мультиплікатор витрат у змішаній закритій економіці. Вплив чистих податків на ВВП. Мультиплікатор податків. Спільний вплив фіскальних інструментів на ВВП і державний бюджет. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори.

Сутність монетарної політики. Кінцеві цілі монетарної політики та

зв'язок між ними. Проміжні цілі монетарної політики та проблема їх вибору. Інструменти монетарної політики: операції на відкритому ринку, операції на валютному ринку, облікова (дисконтна) ставка, нормативи обов'язкового резервування. Наслідки впливу на економіку стимулюючої монетарної експансії в короткостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Наслідки впливу на економіку монетарної експансії в довгостроковому періоді та їх графічна інтерпретація.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Світове господарство: зміст та значення. Платіжний баланс: сутність, основні поняття, теоретичні основи та методи регулювання платіжного балансу.

Валютний курс. Валюта та її види. Валютний курс і способи котирування валюти. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Міжнародна торгівля.

Рекомендована література

1. Архитектор макроэкономики: Дж. М. Кейнс и его макроэкономическая теория. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. – 246 с.
2. Базилевич В. Д. Макроекономіка. Конспект лекцій: [підручник] / В.Д. Базилевич. – К.: Четверта хвиля, 1997. – 223 с.
3. Базилинська О.Я. Макроекономіка: [посібник] / О. Я. Базилинська. – К.: ЦУЛ, 2005. – 442 с.
4. Белецкий В.М. Моделирование макроэкономических процессов: [монографія] /В. М. Белецкий, В.Д.Бакуменко – К.: УДАУ, 1998. – 320 с.
5. Будаговська С. Мікро -макроекономіка: [підручник] / С.Будаговська. – К.: Основи, 1998. –517 с.
6. Банківська енциклопедія [під редакцією д. е. н., професора Мороза А. М]. – К.: Фірма « ЕЛЬТОН», 1993. – 329 с.
7. Волес В. Творення політики в Європейському Союзі / В. Волес, Г. Волес. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 871 с.
8. Гіл, Чарльз В. Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному рівні / Чарльз В.Л. Гіл . – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 854 с.
9. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика/ К. Р.Макконнелл, С. Л.Брю.– М.:ИНФРА-М, 2006. – 940 с.
10. Мэнкью Н. Макроэкономика / Н. Мэнкью – М.: МГУ, 1994. – 735 с.
11. Мишкін Фредерік С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків /Фредерік С. Мишкін. – К.: Основи, 1999. – 963с.
12. Солонінко К. С. Макроекономіка: [посібник]/ К. С.Солонінко. – К.: ЦУЛ, 2002. – 319 с.
13. Савченко А. Г. Макроекономіка : [посібник]/А. Г. Савченко. – К.: Либідь, 1999.– 319 с.
14. Савченко А. Г. Макроекономічна політика : [навч. –метод. Посіб. для самост. вивч. дисц.] /А. Г. Савченко. – К.: КНЕУ, 2002.– 135 с.
15. Панчишин С. М. Макроекономіка: [навчальний посібник]/

С. М. Панчишин. – К.: Либідь, 2002. – 616 с.

16. Пашута Н. Г. Основы прогнозирования и программирования макроэкономики. Конспект лекцій для студентов вузов/ Т.Г. Пашута.– К.: МАУП, 2005. – 93 с.

17. Тертичка В. Державна політика. аналіз та здійснення в Україні./ В. Тертичка. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 750 с.

18. Хейне, Пол; Боутке, Питер; Причитко, Дэвид. Экономический образ мышления/ Пол Хейне, Питер Боутке, Дэвид Причитко. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. – 574 с.

19. Холостов Е. И. Социальная политика/И.Е. Холостов. – М.: ИНФРА, 2001. – 204 с.

20. Шупик І. І. Макроекономіка навчально-методичний комплекс: [навч. посіб.] / І. І. Шупик, О. С. Песцова-Світалка. – Полтава: РВВ ПДАА, 2011.– 375 с. .

21.Шупик І. І. «Макроекономіка». Навчальний посібник з дистанційного навчання: [для студентів напряму підготовки «Облік і аудит» (інтегровані) ОКР «Бакалавр» – 6.030509]. / І. І.Шупик, О. С. Песцова-Світалка. – Полтава.: РВВ ПДАА, 2009. – 244 с.

22. Шупик І. І. Макроекономіка : Теоретичний курс. [навч. посіб. для дистанційного навчання та самостійного вивчення] / І. І. Шупик, О. С. Песцова-Світалка, Л. М. Березіна. – Полтава : РВВ ПДАА, 2010. – 238 с.

23. Шупик І. І. Макроекономіка: Практичний курс. [навч. посіб. для дистанційного навчання та самостійного вивчення] / І. І. Шупик, О. С. Песцова-Світалка, Л. М. Березіна. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 264 с. Шупик І.І.Макроекономіка: [навч.посіб.]/ І.І.Шупик, О.В.Дорофєєв, Л.М. Березіна. – Полтава: РВВ ПДАА, 2008. – 196 с.

24.Шупик І.І. Макроекономіка в поняттях, схемах, таблицях: [навч. посіб.]/ І.І.Шупик. – Полтава: РВВ ПДАА, 2012. – 167 с. Макроекономіка в поняттях, схемах, таблицях:[навч. посіб.]/ Ірина Іванівна Шупик.– 2-ге вид., стер. – Суми: Університетська книга», 2013. – 167 с.

25. Якість економічного зростання / Т. Вінод, В. Томас, М.Дайламі, А. Дарешвар та інші. /– К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 350 с.

<i>ЗМІСТ</i>	ст.
Вступ.....	3
Критерії оцінки вступних фахових випробувань.....	4
Зміст вступних фахових випробувань в розрізі навчальних дисциплін....	5
Дисципліна «Політекономія».....	5
Дисципліна «Мікроекономіка».....	11
Дисципліна «Макроекономіка».....	18

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Затверджую:
Ректор академії, професор

В.І. Аранчій
«12» березня 2018 р.

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО
ВИПРОБУВАННЯ**

для перехресного вступу за спеціальністю 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти
«Магістр» на 2018 рік